

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8080/2538

พนักงานอัยการ สำนักงาน อัยการ สูงสุดโจทก์ โจทก์ร่วม โจทก์ บริษัท เจษฎ์ พัฒนา จำกัดโจทก์
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิ ลาน คร กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา 91, พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา 24, ป.วิ.อ. มาตรา 28, ป.วิ.อ. มาตรา 124, ป.วิ.อ. มาตรา 121, ป.วิ.อ. มาตรา 30, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24

ย่อ / หลักกฎหมาย

มูลหนี้ที่เจ้าหนี้จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา 91ต้องเป็นหนี้ที่มูลแห่งหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เมื่อมูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้วจึงหาอยู่ในบังคับตามมาตรา 91 ไม่แต่กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองฝ่าฝืน พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา 24โดยการที่จำเลยทั้งสองซึ่งศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วกระทำการออกเช็คพิพาทชำระหนี้แก่โจทก์ร่วม อันเป็นการมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นกับโจทก์ร่วม ตามกฎหมายลักษณะตัวเงินประเภทเช็ค ซึ่งเป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองโดยมิใช่กรณีกระทำตามคำสั่งศาลหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ดังนั้น มูลหนี้ตามเช็คพิพาทจึงเป็นโมฆะ โจทก์ร่วมหาสิทธินำเช็คพิพาทไปยื่นเพื่อให้ธนาคารใช้เงินตามเช็ค โดยชอบด้วยกฎหมายไม่เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินโจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหาย ถือไม่ได้ว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์คดีความผิดต่อส่วนตัวได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 121 และโจทก์ร่วมก็ไม่มีอำนาจร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 30 ศาลขอที่จะยกฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมเสีย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 เวลากลางวันจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันออกเช็คเพื่อชำระหนี้ค่าสินค้าเครื่องสุขภัณฑ์และกระเบื้องซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายให้แก่บริษัทเจษฎ์พัฒนา จำกัด ผู้เสียหายแต่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ถือเป็นการออกเช็คโดยเจตนาจะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธระหว่างพิจารณา บริษัทเจษฎ์พัฒนา จำกัด ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นฟังคำแถลงของจำเลยทั้งสองและโจทก์ร่วมแล้วเห็นว่า การที่โจทก์ร่วมไม่ได้ยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายไว้ หนี้ตามเช็คพิพาทในคดีนี้ย่อมสิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของ

โจทก์เป็นอันระงับไป จึงให้จำหน่ายคดีโจทก์และโจทก์ร่วมอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ร่วมฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า โจทก์ร่วมฎีกาว่า โจทก์ร่วมฎีกาว่า ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าเมื่อจำเลยทั้งสองถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว จำเลยทั้งสองไม่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนต่อไป อำนาจดังกล่าวตกให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โจทก์ร่วมในฐานะ เจ้าหนี้ตามเช็คพิพาทต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น และต้องยื่นในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย มิฉะนั้นโจทก์ร่วมก็หมดสิทธิในการที่จะได้รับชำระหนี้ คดีนี้โจทก์ร่วมได้แถลงรับตามรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ 27 กันยายน 2536 ว่า ไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีที่จำเลยทั้งสองถูกฟ้องล้มละลายจริง โจทก์ร่วมจึงหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ตามเช็คพิพาท สิทธิเรียกร้องเงินตามเช็คพิพาทก็เป็นอันระงับลงด้วยเช่นกัน และถือว่าหนี้ตามเช็คพิพาทที่โจทก์นำมาฟ้องคดีนี้สิ้นสุดผูกพันไปก่อนที่ศาลจะพิพากษาคดีนี้นั้น โจทก์ร่วมไม่เห็นฟ้องด้วยเพราะหนี้ที่จะต้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายนั้นจะต้องเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่กรณีนี้จำเลยทั้งสองถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2535 จำเลยทั้งสองมอบเช็คพิพาทแก่โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 โดยเช็คพิพาทดังกล่าวลงวันที่ 6, 20, 22 มกราคม 2536 ตามลำดับ จึงเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังจำเลยทั้งสองถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว หนี้ตามเช็คจึงไม่ระงับ ศาลฎีกาเห็นว่าข้อเท็จจริงฟังได้ว่ามูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าโจทก์ร่วมไม่ได้ขอรับชำระหนี้ไว้ในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย มูลหนี้ตามเช็คพิพาทจึงระงับไปแล้ว ก็โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 ที่บัญญัติว่า "เจ้าหนี้ซึ่งจะขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย จะเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือไม่ก็ตาม ต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาสองเดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด"แต่ยังมีมาตรา 94 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 บัญญัติไว้ด้วยว่า "เจ้าหนี้ไม่มีประกันอาจขอรับชำระหนี้ได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์" ดังนั้น มูลหนี้ที่เจ้าหนี้จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 จึงต้องเป็นหนี้ที่มูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ แต่ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่ามูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้ว จึงหาอยู่ในบทบังคับตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 ไม่ได้ ดังนั้นที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ร่วมมิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายจึงหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ตามเช็คพิพาทสิทธิเรียกร้องตามเช็คพิพาทเป็นอันระงับลงด้วยเช่นกัน และถือว่าหนี้ตามเช็คพิพาทที่โจทก์นำมาฟ้องสิ้นสุดผูกพันไปก่อนที่ศาลจะพิพากษานี้ ศาลฎีกาจึงไม่เห็นฟ้องด้วย แต่กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองฝ่าฝืนพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24 ซึ่งบัญญัติว่า "เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือกิจการของตน เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้จัดการทรัพย์สิน หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้" โดยการที่จำเลยทั้งสองซึ่งศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วการกระทำออกเช็คพิพาทชำระหนี้แก่โจทก์ร่วมอันเป็นการมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นกับโจทก์ร่วมตามกฎหมายลักษณะตัวเงินประเภทเช็ค ซึ่งเป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยทั้งสอง โดยมีใช้กรณีกระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์สินหรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ

ล้มละลาย ดังนั้น มูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทจึงเป็นโมฆะ โจทก์ร่วมหาสิทธินำเช็คพิพาทไปยื่น
เพื่อให้ธนาคารใช้เงินตามเช็คโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ เมื่อธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน
โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหาย ถือไม่ได้ว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา มาตรา 28 จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์คดีความผิดต่อส่วนตัวได้ตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคสองและโจทก์ร่วมก็ไม่มีอำนาจร้องขอ
เข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 30 ศาลขอที่จะยกฟ้อง
ของโจทก์และโจทก์ร่วมเสีย ปัญหาเรื่องอำนาจร้องทุกข์ของโจทก์ร่วมตลอดจนอำนาจฟ้องของ
โจทก์และโจทก์ร่วมนี้เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองพิพากษา
กลับเป็นให้ยกฟ้อง

องค์คณะ

สุนพ กิริติยุติ · จำลอง สุขศิริ · สมบัติ เดียววิศเรศ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8080/2538>